

Volumul V, Numărul 9 / 2003

ISSN 1454-9980

Reflecții asupra nevoii de strategie în Bulgaria

(pag. 22-24)

Vasil MANOV

Volume V, Issue 2 (9) / 2003

**Cross-cultural
Management
Journal**

REFLECTII ASUPRA NEVOII DE STRATEGIE ÎN BULGARIA¹

Vasil MANOV²

Fara o strategie nationala de dezvoltare si restructurare sunt imposibile reformele succesive. Nu este destul sa fie spus ca în Bulgaria are loc trecerea spre o societate postcomunista si spre o economie de piata. Aceasta tendinta trebuie pusa în relatie cu o anumita strategie de dezvoltare si restructurare. Exeperienta parcursa pâna în acest moment arata ca reformele succesive neîncadrate de o strategie coerenta, sunt imposibile si ca improvizarea duce spre haos. Pentru a evita distrugerea trebuie sa stim în ce etapa de dezvoltare economica s-a aflat Bulgaria, unde se afla acum si încotro doreste sa se îndrepte. Avem însa nevoie de un scop si de o strategie nationala, prin care putem tinde spre atingerea acestui scop.

Experienta amara a dovedit ca fara un scop determinat, fara o cale luminata si o idee care sa explice ce societate si ce economie se pot crea în Bulgaria, reformele vor duce doar la niste eforturi zadarnice.

Prezenta unui scop si a unei strategii clare sunt niste conditii de o importanta atât de mare, ca Soljenitsin numeste aceasta reforma - "reforma iluzionara".

Fiecare în Bulgaria doreste o iesire din decaderea economica; fiecare doreste ca Bulgaria sa fie puternica si stabila din punct de vedere economic. Dar toti doresc ca aceasta sa se petreaca de la sine fara mari eforturi, fara o strategie nationala de dezvoltare si restructurare economica. Mai mult decât atât, toti ajung la

panica doar auzind expresia "strategie nationala". În Bulgaria, expresia de strategie nationala are efectul cuvântului "pojar", rostit într-un cinematograf plin. A sosit timpul când Bulgaria sa înțeleaga, dupa cum îndeamna German Meghe, ca fara o mobilizare a puterilor proprii, fara o dorinta de a privi realitatea, Bulgaria nu va reusi iasa din criza sa economica. A sosit timpul sa înțelegem ca iesirea din criza nu poate fi întâmplatoare. A sosit timpul sa înțelegem ca strategia nationala de dezvoltare si restructurare a economiei nu este un act de batjocura, ci este o harta care arata amanuntit ruta economiei nationale. Ea doar arata cursul economiei si determina avantajele strategice de dezvoltare a economiei. În cazul acesta strategia nu este decât un proiect ideal de prosperare a economiei nationale, care hotaraste întrebările de supravetuire si dezvoltare.

Chiar daca pentru unii poate parea straniu, totusi drumul spre o moderna economie de piata trece printr-o originala strategie economica. Este foarte interesanta si folositoare, pentru importanta practica a acestei probleme, parerea lui Aieca Nouva. Pentru a schimba structura economiei avem nevoie de investitii mari în viitor. Dar cum dorim sa vedem acest viitor? Este nevoie nu doar sa exprimam o dorinta sau alta, dar si sa prezicem viitorul motivati de o adâncă analiza informativa. Si mai avem nevoie si de dorinta de a face pasul acesta, care rezida din traditiile societatii.

¹ Articolul a fost propus revistei scris direct în limba româna de un autor care foloseste în mod uzual limba bulgara, ceea ce a facut necesara aducerea la o expresie convenabila. Speram ca interventiile în textul initial ca si titlul propus de editorul revistei sa nu fi adus atingere sensului dorit de autorul bulgar. Este si acesta un aspect interesant al interculturalului în transpunerea de texte dintr-o limba în alta.

² PhD, seful catedrei de Marketing si planificare strategica, Universitatea Nationala, Sofia, Bulgaria

Dupa cum se vede, schimbarile de structura sunt un pas de trecere catre economia de piata si nu invers. Din pacate schimbarile de structura în Bulgaria sunt considerate foarte des sunt ca efecte ale strategiei si ca elemente definitorii ale acesteia. Îndeosebi sa acordam atentie urmarilor grave care pot avea loc dupa o asemenea închipuire referitoare la relatia schimbari de structura-piata. De fapt eliminarea schimbarilor de structura din piata dauneaza foarte mult economiei. Economia moderna foarte des demonstreaza un spatiu îngust de cugetare traditionala. Experienta mondiala dovedeste ca schimbarile de structura (restructurarea economiei) nu pot fi lasate în voia soartei. Toate tarile civilizate au o activitate sistematica în domeniul proiectarii viitoarelor schimbari în structura economiei. Printr-o astfel de proiectare se ajunge la sens si la determinarea dorita în instrumentele economiei, cu ajutorul carora statul întarreste strategia de dezvoltare. Bulgaria se poate elibera de eforturile nedorite numai atunci când va începe sa lucreze în regimul acesta, care este specific tarilor civilizate, unde sunt respectate lucrurile gândite. Este vorba de întrebările fatale si de prosperarea economiei. Vom accentua într-o masura mai mare ca astazi în tarile dezvoltate, piata n-ar exista fara sa fi fost introdusa într-un sistem adevarat si coordonat strategie - piata. Experienta practica ne învata ca relatia între structurile macro-, mezo- si micro-, trebuie sa fie în baza relatiei "strategie viitoare de dezvoltare a economiei - metoda de înfaptuire a ei". Experienta mondiala demonstreaza ca orice structura a economiei, care "se grabeste" dupa conjunctura si se formeaza la baza ei, nu va avea succes. Trebuie sa fie creata o strategie care ar forma conjunctura în orice moment consecutiv. În cazul acesta conjunctura va fi un moment, un component de strategie. Orice productie dorita sau care se bucura de popularitate pe piata începe viata sa obisnuita conjunctural, dar anterioara ei este strategia care include activitatea stiintifica si de încadrare. În goana dupa procesele de productie care s-au dovedit viabile la un moment dat, structura economiei ramâne în urma de conjuncturii viitoare, când o strategie straina te obliga "sa urmaresti alte metode de productie". O strategie de structura prelucrata bine, banuieste si contine în sine elasticitate. Strategia adevarata este aceea care poate crea conjunctura (piata în orice moment în viitor).

Diferenta mare dintre piata de la mijlocul sec. XX si piata din zilele noastre, dar si piata de mâine, consta în trecerea de la lupta (concurrenta) pentru un "loc sub soarele pietii", catre lupta pentru formarea pietii. Anume din cauza aceasta strategia adevarata este aceea care este capabila sa formeze piata.

O astfel de strategie nu poate fi creata într-o zi de o singura persoana. Pentru a crea o astfel de strategie e nevoie de profesionalitate si eforturi ale specialistilor din diferite domenii. Strategia de dezvoltare a economiei în Japonia pentru perioada 1980-2000 a fost prelucrata cu ajutorul a 128 de specialisti remarcabili din diferite domenii, care pâna la finele unui an s-au întâlnit de 182 de ori având scopul sa discute rezultatele cercetarilor sale în domeniul viitoarei dezvoltari a economiei japoneze.

Daca în fata statelor dezvoltate exista problema determinarii conturilor societatii postindustriale, atunci în fata Bulgariei exista o problema mult mai usoara - determinarea parametrilor societatii postcomuniste. Aceasta problema devine mai usoara datorita prezentei unor puncte de sprijin a societatii, prelucrate si aprobate de ONU si totodata de consensul existent în tara referitor la relatia (model al societatii/gospodaria sociala de piata) pentru situatia bulgara.

Experienta prezentului arata ca trecerea la economia de piata necesita o identificare întreita. Fara o astfel de identificare, dupa cum arata si experienta proprie, exista pericolul alegerii unei directii false, unde zadarnic vor fi aruncate eforturile natiunii. Este dovedita de mai multi economisti diferenta mare între economia de piata din sec.XIX si economia de piata din sec. XXI.

Dupa clarificarea punctului dat mai ramâne sa hotarâm o întrebare – identificarea situatiei în structura economiei bulgare si totodata identificarea drumului pe care vor merge schimbarile de trecere. Nimeni n-a formulat înca "orarul" miscarii economiei bulgare (în sensul identificarii întreite), în timp ce în anii trecerii la economia de piata permanent se vorbeste si se preconizeaza ca vom întârzia, ca "nu vom prinde ultimul tren". Cu adevarat am întârziat si întârziem, dar nu în activitatea practica, întârziem în elaborarea unui proiect chibzuit de activitate.

Referinte bibliografice:

1. Japan Times
2. D.Scot Sinc., 1989 p.108
3. Acoff R. Planuirea viitoarei corporatii. P160
4. Iakoka Li. Autobiografia.S
5. Mateev E. Ademenirile economiei//Viata economiei 1990.13.06 S.